nyomás' hihető keserves leírásának. Azon ok, mellyet e' mellett felhoznak, az, hogy a' herczeg schweizi polgár. Mert a' thurgaui kormány jónak látta, alkotmánya' 25ik czikkelyesek*) megszertesével, őt meghonositani, a' nélkül hogy külföldi polgárjogáról lemondani kényszeritene. A' többi 21 canton e' balgatagságban egészen ártatlan volt; szenki sem láthatta előre, midőn a' thurgaui democrata kormány könnyelműleg a' franczia császári trónra vagyokodónak polgárjogot ada, hogy azáltal egész Schweiznak mintegy kötelességevé tetessek, hogy ön letele' 's boldogsága' kockaztatásával kötelezze magát, ezen uj és dragalatos polgárt, ki mindenkor, midőn Franczia ország ra intezett árulói megtámadnai felsülnek, mint valamelly rabló lovag a' maga varába, a' schweizi szövetségbe fut vissza, Franczia ország — sőt fel Europa ellen átalmazza 's magát szükség esetében erette tüzzel vassal pusztittassa. Megrögzött republicanusink abbeli keszségöket, hogy a' napoleoni despotismus' képviselőjekint fellepő herczeg' védelmere Schweizot, ugy ütven ki a' dolog, rompai alá temessék, azon alapra épitik, hogy Napoleon Lajos most már schweizi polgár, 's hogy a' szövetségnek kötelessége, minden uj polgárjaert, a' Siebenpfeifferek-, Bonaparte Lajosok-, Schülerek-, Rheinwaldokert, szóval: azon szamtalan szökeveny idegen lázitók- és kalandorokert, kiknek az utóbbi időkben mások fölött a' schweizi polgárjogot nyakokba vetettek, magát felkonczoltatni. — Ez aligha a' schweizi nép' akaratja. Azok, kik a' vezsdelmes embereket keblökbe fogadták; am egyczennek velök, kármentesitsek őket, 's azon honosiást, melly neka, mint Thursitsek őket, 's azon honosiást, melly neka, mint Thurgauban a' herczegnek, törvenyellenileg adatott, vegyek vissza; mert a' schweizi népség' javának nines kedve, azon örömert, hogy egy veszedelmes lázitót, ki elött az egész többi világ nyitva, birtokán táplálhasson, olly csatat vívni, mellyet emberek kezdenek, kiknek többnyire hazájok' romlásakor nines mit veszteniek."

Törökország.

Konstantinápoly, aug. 15. A' török statusujság 169dik szamban 1254dik év' Dsemaziil-ewwel' 16dikaról (aug. 7. 1838), az adóügy' tárgyában következő érdekes jelentést közöl: A' szamtalan visszaélések, mellyek a' tartomanyi igazgatasban, nevezetesen az adó' dolgában meg mindig divatoznak, 's mellyek által az egy idő óta behozott adólajstromok' üdvös czélja nagyobb reszint sükertelenittetik, ő magassága' különös figyelmet vontak magokra. Legkegyelmesebb szultánunk' parancsa' következtében, ki is tavaly rumeliai utjaban ezen sajnálatos visszaélések' letelerül szemelyesen meggyőződött, ezen fontos tárgy a' ministertanacsban szóba hozatott, 's kimeritő tanácskozások által mindenfelől felvilagosittatvan, pontosan megvizsgálatott. Egyhangúlag elfogadott vegzese ezen tanacs-gyűlesnek következő: „Minden pénzösszegek, mellyeket ekkoraig minden egyes lakos evenkint a' kormányzóknak, muselimoknak, wojewodoknak és másoknak fizetni tartozott, valamint a' tartozó termesztmény-szállitások, robotszolgalatok 'stb. pontosan nyomoztassanak ki. Egyszersmind mindenik' valódi birtokát, 's az előbbeni 's mostani lázak' száma' arányat gondosan kell kieszközölni, melly a' lajstromokból kihuzandó egyenes es nem-egyenes statusjövetelmekkel összehasonlitandó es öszhangzaba hozandó; kiveven azon adókat, mellyek a' statusszükségek' fődözesere megkivántatók, minden visszaélve es önkényesen felrőttak ellöröltessenek, 's az adónak egyforma felosztása hozassék be, ollyforman, hogy mindenki, legyen aztán muselman vagy raaja, tisztviselő, ferik vagy musir, birtoka' arányához képest szoritassek a' statusterhek' vitelére. A' béke' idejen mindenkire esendő adóresz a' felsőség alatt lelekismeretesen állapittassék meg, 's minden év' martius hónapjában minden lakosnak egy a' pénztár' pecsétjével ellatott 1 p vagy könyvecske adassek át, mellyben minden ez ev' lefolytában tőle fizetendő adók egyenkint feljegyezvek. Ez utóbbiak evenkint két időpontban fizetendők, 's ezeken kivül senki a' legcsekélyebbet sem tartozik fizetni, adni vagy tenni." — Ezen szabályok' minden haszna' illő meltatasara, azok ideiglen, próbakepen, csak Ázsia' és Europa' legközelebb fekvő ket megyeiben, nevezetesen a' chodavendkiarban es gallipoliban fognak behozatni, es, ha jóknak találtatnak, kesőbben a' többi megyekre is kiterjesztetni. A' fentebbi ket kerületben minden ihtisabadók (fogyasztó-adók) eltöröltetnek, mi ezen fővárosban is többfele elemszerekre letez." — (Következik hoszú lajstroma ezen czikkeknek, millyenek: gyümölcs, fűzelek, szaritott gyümölcs 'stb., az eddig fizetett 's most már eltörölt jarandóságok' kimutatasaval.)

A' török statusujsag irja: hogy *Resid* basa a' külügyek' tárczáját megtartván, Londonba menend rendkivűli követül, 's ennek távollete alatt külügyministeri statustanacsos (mustasar) *Nuri* effendi által fog kipótoltatni.

Elegy.

Ő felsége a' porosz király sept. 12. Berlinből Magdeburgba utszandik, a' hova ugyanaz nap ő felsége az orosz császár is megérkezendő. Ő felsége a' császárné Sansouciban marad, a' szülő-gyógymódot használandó. 15kén számos főurasag jövend össze Potsdamban.

Roma, aug. 21. A' gazdag római családok közül egyesek meg most is mennek a' koronázásra Mailandba. Az olasz nemesség ott, mint látszik, régi fenyere akar emlékezteni; a' különféle készületekről nemelyek majd hihetleneket beszelnek.

Santjago-de-Cubából jun. 30ról költ tudósitások szerint a' szigetnek azon részeben, melly *Trinidad* nevet visel, néger lázadás tűtött ki; de megis a' rend minden verontás nélkül helyreállitatott. A' kormány' szándéka most már, Cuba' delszaki részeben, némellyek' állitása szerint az egész szigeten, aug. Itől a' közlekedést Jamaicával egészen megtiltani'.

Buenos-Ayres, jun. 20. A' francia ostromzár a' képviselők' házának állandó választmányát rendkivűli gyűlés' egybehivására (maj. 29re) birta. Juan *de Rosas* kormányző' üzenete a' legkeményebb kifejezésekben nyilatkozik a' francia követelések' jogtalansága iránt, 's felszólitja a' házat: itelné meg, valljon a' franczia consul' és admiral' magaviselete nem a' legmenthetlenebb megtámadása e a' köztársaság' meltóságának, felségének és függetlenségének, melly megtámadás ellen a' köztársaság' polgárai magokat vagyonuk' 's életök' mindennemű áldozataval védelmezni tartoznak. Ennélfogva köz hiedelem volt, hogy a' kormány nem fog engedni, 's következésképen az ostromzár tovább is tartand, ha zendülés nem talál kitörni, melly a' jelen statusfelsőséget megbaktatná. Idegen hajók' bátoritására, hogy t. i. az ostromzárral ne gondoljanak, a' vámjegyzék $^1/_3$ reszel mérsékeltetett.

Pénzkelet.

Bécs, september' 7.

A' status-kötelezvények' közép ára volt 5 petes p. p.													107 $^{11}/_{16}$
„	„	„	„	„	4	„	„						100 $^{3}/_{4}$
„	„	„	„	„	3	„	„						81
Kölcsönvett 1820. évről, 100 frnt.													— —
„ 1821. „ 100 „													— —
„ 1831. „ 500 „													633 $^{3}/_{16}$
Bécsi statusbank-kötelezvény $^2/_5$ pecentért													— —
Bank-részvények darabonkint „													— —

Magyar hirlapok' heti szemléje.

August. 27 — sept. 2.

Az *Athenaeumban* fő és legjelesebb czikkely „Eszmék Magyarország' történeteinek philosophiájához" *Palczky* Ferencztől (folytatás), mellynek egészbeni megolvastatását ajánljuk, 's ugyanazért belőle mutatványt sem közlünk. — A' játékszini krónika a' 17dik számban terjedelmes es jó, 's ki kell emelnünk belőle a' három csillagos (***) urnak következő mondását: „Kemény Simon, igen szép mondatokkal gazdag, de *nagyon hős es nagyon siralmas drámája Kisfaludynak*, szorgalommal adatott." A' ki tudja, mi mely es határtalan tisztelettel *hallgatott* 's hallgattatott eddig a' triceps redactio *Kisfaludy Károly'* dramainak bélyegéről, az ezen pár, eleg szerenyen kifejezett gánes' felvetelet egész jelentőségében fogja meltányolni tudni, 's talán velünk együtt sejtendi azon általunk hirdetett es ohajtott idő' lassankinti közeledését, midőn mindenik irónak mindenkitől, ki józannak 's becsületesnek akar tartatni, megadatik a' *suum cuique*, es sem érdeme, ha csekély is, gonuszúl vagy könnyelműleg el nem tiportatik, sem maga, ha jeles is, vakon imadandó bálványul ki nem tüzetik; mert amaz által az iró veszt, ez által a' publicum.

A' *Figyelmezőben* az academiai „Magyar helyesiras' es szóragasztás' főbb szabályai" harmadik kiadásának rövid, de iróinkra nézve korszerű ismertetése után (D. *Schedel* Ferencztől) tiz újabb hasában folytatja a' redactio e' szemle elleni, vagyis helyesebben, a' szemle' irójának *szemelye* elleni zajgásait, e' részben ugyan a' legnagyobb logicai következetességgel, mert hiszen nem egyike a' háromnak, még pedig a' legtöbb *észszel* biró közöttők, vala e az, ki 1836ban ezt ira: „Hogy én az ő (Munkácsy') hirlapjai' általmas characteret feszegetem, ezt nem tudom miből gondolhatta a' Bajzolatok' szerkesztetője. *Az ő characterére nekem semmi gondom, 's illyesmi nem is szokott irásaim' tárgya lenni, mert kinek millyen szemelyes charactere van, az nem tartozik a' literatura' körébe.*" (Bajza, krit. Lapok. VII. fűzet, 118—9 lap.) — De az a' Hirnök' 65dik számában foglalt szemle halálos csapas volt e' három férjfiura, *mint partos journalistákra 's a' Kritikai Lapok' és Figyelmező' kimeletlen és gőzoló birálatiaiuk védelmezőire nézve*, olly factumot hozvan ellenök fel, vagyis inkább azt csak kimondva, mellynek valóságán az egész magyar iró es olvasó közönségben senki sem kételkedik. Ez az orvosolhatatlan csapas kivette a' jó urakat minden phlegmajokból 's különben, hol de aris et focis nem vala szó, meglehetősen szemmel tartott logicájokból 's ők elfeledek, mit *Brougham* lord, az előttök is olly nagy tekintetű, az angol felsőház' egyik minapi ülésében mondott, hogy t. i. „nyugalom es magával-birás legjobb bizonyitványai az erőnek." Ugy tetszenek nekem ezen emberek ellenmondásokkal es harczszem, kiknek fa sátorukba ellenséges bomba röpült 's pattant benne szét, 's kik igy fölriasztva egy kézzel a' szétgatjak, foltozgatják, más kézzel pedig a' feles erővel ellenök 's erősségök ellen nyomuló ellenséget sárral es poral hajigálják! vagy mint a' harczoló vad indus, ki jobbra balra ugrál, hogy a' rá feszitett nyilvessző' irányát megtévessze, melly pedig biztos kettő' bizonyos pontra intézve czéljat el *nem* tévesztheti. Hallgathatnék, mert a' *köz*-vélemény ebben, tudom, mellettem van; de felelek megis mind a' kegyetek által itt felhozott *sok* szemelyes-ségre, mind a' *kevés* es gyengén vitatott dolgokra; nem kegyetek miatt, kiket en e' czikkelyök után mint embereket es hirlapirókat csupán *megvethetek*, hanem azon egyket emgyetek' ritka szemtelenségű ragalmazása szemelységem 's characterem iránti eddigi jó véleményében netalan megingatott; 's felelek az igazságnak es tiszta öntudatnak azon nyugalmával es őszintesegével, egyszersmind az általam igert es egyenkint felhozandó *factumok* azon sulyával, mellyeken a' kegyetek által ellenem összekoholt ragalmak es sophismák mint köd a' nap előtt 's mint hab a' sziklán szet fognak oszlani, szetporlani. Először is tehát a' *szemelyességek* erdeklik 1) a' portefeuillet, vagyis az en pénzbell, elhiresztelt viszonyaimat a' Hirnök' szerkesztőségéhez; 2) az en volt viszonyaimat kegyetekhez, 's 3) a' magyar academiahoz. Az elsőre nezve, miután az en egyenes meghazudtolasom 's a' 25 ur ellen sujtott „*gazember*", mellyet az Athenaeum gyönyörű szerkesztősege felfogott es szép csendesen zsebebe dugott, semmit sem használt, 's miután e' koholmányt az olly annyira szánandó doctor *Balogh József* a' Jelenkor' Társalkodójában minden okos alap nélkül már *harmadik izben* ismetli, felszólitom ezennel a' Hirnök' szerkesztőségét, nyilatkoztassa ki végtére ünnepelyesen, Isten es a' két magyar haza előtt: volt e nekem e' Szemle' irásaert, mióta az megindult, tőle vagy bárkitől csak egy fillér külön hasznom vagy jutalmam? volt e abba, t. i. annak irásába, en felettem bárkinek is a' világon legkisebb befolyása? változtatott e az az en segédszerkesztői viszonyaimban legkevesebbet is, és 'gy nem hagyhatnám e en azt akarmikor egészen abban, a' nélkül hogy az én segédszerkesztői viszonyaim *pénz tekintetében* legkevesebbé is változnának? vagy, ha valljon tapasztalta e egy egész évi benső, sőt legbensőbb társalkodás alatt azt, hogy az en characteremnek es cselekedetimnek a' *horzonteses* volna egyik tulnyomó rugója?") Mindezek irást, mint szentül meg vagyok győződve, a' Hirnök' szerkesztősége csupán nekem kedvező nyilatkozást adhatván, en ezennel, ha a' háromfejű redactio es dr. Balogh József, amazok az Athenaeumban, ez a' Társalkodóban vagy Hirnökben a' rám koholt „megvesztegetettségi" vádat a' Hirnök' e' számának költe után két hét alatt vissza nem huzzák, akkor en ellenök egyenkint es in solidum, mint „hazug ragalmazók" ellen, az illető törvényes lépéseket tartom fen magamnak. — A' másodikra nézve protestalok azon rákenes ellen, mintha en az Athenaeum' szerkesztői' dulongó es pártos szövetségének több évig „reszvevő es munkás tagja" lettem volna, ha t. i. ez azt akarja mondani, hogy en ezen urak' pártjának, mellyet terjedelmesebben es rendszeresebben, kivált academiai hatásukat tárgyazólag, 1834ben alkottak, 's mellynek elveit en a' literaturára nézve mindig „vezsdelmeseknek" tartottam, valaha meghittje, czimboraja 's *titkos értekezéseinek* részese lettem volna. Hiszen magok megvallják itt e' számban, „hogy velem csak azt közlötték, mit akár a' Rajzolatok' pesti hirei közze lehete nyomatni", 's hogy „a' Kritikai Lapok mellett en is csak amolyan lógós voltam, ki nem valék mindenbe avatva." De ez épen nem rekesztí azt ki, hogy én az általok *irottak, tettek* 's kivált az academiában általok *szándékoltak vagy eszközöltek* után pártjok' szellemet es irányát tökeletesen ismerhessem, valamint abból, hogy a' Kritikai Lapokba egy pár birálatot, az Athenaeumba es Figyelmezőbe egy par elbeszelést es forditást (nagy kérelemre 's előre lefizetett, utánam hordott készpenz-honorariumra) adtam, legkevesebbé sem következhetik az, mintha en folyóiratuk' irányát es elvét *mindenben* vagy csak *egészben* is helyeslettem volna. Avvagy abból, hogy en 1832ben es 33ban a' Jelenkorba es Társalkodóba, 1835ben a' Rajzolatokba, 1836ban a' Regélő-Honmüvészbe czikkelyeket adtam, következik e az, hogy e' lapok' irányát es szerkesztését helyesletem? abból, hogy például Szalay László es báró Eötvös József a' Szemere-féle Auroraba velem es többekkel együtt irtak, következik e az, hogy mi *ezen* Aurorat tartottuk a' Kisfaludy-Aurora' *jogos es legmeltóbb* utódjának? Hova lennének a' *folyóiratok es hirlapok*, hova a' *publicitas*, ha minden, ki valami lapba vagy folyóiratba ir, annak elveit is elfogadni vagy azokert valaha felelni kényszeritethetnek? — Hanem az volt épen ezen uraknak mindenkori felakadásuk es panaszuk ellenem, hogy en nem akarok pártjokhoz tartozni, nem imádom őket, nem keresem meghittségöket, hanem *független* iteletű iró 's academicus akartam *mindenkor*, igenis *mindenkor*, azaz 1831, tehát *het* év óta, mióta t. i. közelebbi literatori ismeretségünk kezdődött, maradni; ollyan, ki több, pusztán tudományos es műbirálati nézeteikben osztozott ugyan, sőt az academiai ügyek' *eletkérdéseiben*" „pártjok'" (ez *Bajzának* szava, hozzám 1834ben intézett levelében) határozatinak meghajolni 's leendő esetekben velök szavazni igérkezett is, de ki a' nem illyes *vélemény*- 's *szemely*-kérdésekben szavazat-függetlenséget magának már akkor világosan kikötötte. — 'S lássuk, harmadszor, mind e' mellett is, milly viszonyokba jöttem en e' part' befolyása által az *academiával?* Az emlitett 1834nek, midőn en Bajzának csak most érdeklett válaszomat adám, őszeben, egy delutani academiai ülés után en 's a' nevezettek haza kiserjük tek. F—y András tag es táblabiró urat. „Nem tetszik feljönni?" kérd engemet a' kapunál a' táblabiró es háziur. „Köszönöm; ugy látom, *rólam* leszen szó" — ez vala válaszom. Más nap, reggeli 10 órakor, egy felivet látok az academia' teremében felfüggesztve, mellyen én, Csató Pál, nyolcz hosszú pontban kifejtett érdemeimnél fogva az academia' helyhelyi rendes tagjának ajánltatom a' philosophiai osztályban, es ki által? Doctor *Schedel* Ferencz által, sajat kezével es aláirásával. En bennem pirült a' lelek, mert, gondolám magamban, *te* fogsz e egy Schelling' 's egy Cousin' helyén ülni? *te* fogsz e egy Aristoteles, egy Kant, egy Fichte, egy Hegel felett iteletet mondani? Neked ezeket, mielőtt tanitanál, *tanulnod* kellene! Azonban az iv körűljár 's végre Szemerének, ki mellett ültem épen, kezebe kerül. Ez, miután a' többi *ajánlokhoz* nevét aláirta, a' porzó helyett a' tintát ragadja meg 's vele az ivet legnagyobb zavarodásra elönti. En kaczagtam, ugy annyira, hogy ha egy ablak vala közel, azt bizonyosan betörém, mert erőt erzettem magamban, az academia' (ertem, a' *rendes* tag-

*) E' czikkely igy hangzik: „A' folyamodónak, hogy cantonpolgárrá lehessen, a' canton' valamelly községétől meg kell nyernie a' községpolgárjogot 's a' fő tanácstól a' cantonpolgárjogot, a' kétfeléire nézve pedig szükséges, hogy egyszersmind külföldi polgárjogról lemondott legyen.

*) Mindezek irást Cs. urnak a' legkedvezőbb bizonyitványt adhatjak. A' puszta *tagadás* es hinni nem *akarás* ellen természetesen nem lévén fegyverünk. Csodáljuk egyébiránt, mikép tulajdonithat Cs. ur olly emberek' ragalmainak fontosságot, kiknek egyike ellen épen a' „ragalom" czimeből minsap szinte pár kezdetett; másika a' „literarium falsum" erős gyanusjában van; harmadika (dr. B. J.) sokkal öresebb es nevetségesb zajgó, hogysem szava legkisebb nyomósággal birjon. *A' szerk.*

ság') ajtaját *idővel* munkával kezemben megnyitnom, 's mert, e' nézetemhez képest, epen nem bántam, ha a' dologból ez úttal semmi sem lesz. Es ugy történt. Prof. *Szalay* Szombathelyről helybelivé áttétete magát, 's az új választás akkorban elmaradt. A' következett 1835dik évben, szinte novemberben, miután ugyanezen ev' elején és és *Bajza* ur a' bécsi Magyar Kurír' megürült privilegiumáert folyamodtunk 's ő talán hiret vette, hogy én Becsben inkább pártfogoltatom mint ő, egy szép őszi estve a' Szel-utczában (a' követ is, hol állottunk, megmutathatnám, ha az árvíz el nem mosta volna), ő így szólott hozzám: „*Baratom, ha kegyed a' Kurír iránti folyamodását visszavesszi, akkor mi kegyedet most, Schedel lemondtván, a' Tudománytár redactorának 's egyszersmind segédjegyzőnek, megválasztjuk.*" — En rá néztem. Holnap, felelek, meg fogom mondani. Nem szólottam semmit. Pár nappal azután a' *Tudománytár*' redactoráül megválasztattam, de segédjegyzőül Czuczor választatott. En tettem, mit *illyes* körülményekben és körülményeimben tennem lehete. 1836ban lemondottam. 1837ben, mint most a' Figyelmező mondja, ugyanezen *segédjegyzőségre* en 33 vox közül csak *egyet* kaptam. Meghiszem; mert a' párt, mellyhez én számíttattam 's melly eddig ajánlani szokott, most e' hivatalra mást hoza javaslatba, a' másik, szinte compact pártnak pedig szinte meg voltak a' maga pártoltjai; következésképen mi vala természetesb, mint hogy én illy körülményekben *ne is akarjak* választatni 's ezt az által bizonyítsam be, hogy a' felgyült 33 szavazó tag közül csak *kettőnel* tegyek némi lépést, 's a' választás *elótti* napon egy nemes grófnak, kinek értesítő szava az igazgatók előtt súllyal bírt, 's ki hajlandó vala czeknél mellettem szólani, világosan kinyilatkoztassam, hogy *többeget nem reménylvén, többé ajánltatni sem akarok.* Mindez megtörtént; 's most kérdem: csoda e, hogy a' szavazatkor mellettem csak *egy* szó volt, nem csoda e inkább, hogy csak egy is volt, es ha vethet e ezen *egy* szó, melly világosan csak eltévelyedett, nem pedig általam akart, kert vagy nyert szó, az en „kebelemre", mint ezek az urak mondják, legkisebb árnyékot is? Mint vélekedett egyébiránt rólam ez a' párt, melly most *segédjegyzőül* nem akart, e' választás *utan* 's meg akkor is, midőn már Pozsonyba jövetelem el volt határozva 's a' *három* előtt tudva, erre eleg legyen *Városmartynak* ezen hozzám intezett szavait felhoznom: „Mihelyest alkalmas *rendes-tagsági* üresség lesz, *én* leszek az, ki kegyedet teljes erőmből ajánlani fogom." A' ki tehát nem volt jó segédjegyzőnek, jó volt es jó maradt rendes tagnak. En ennél több bizodalmat es becsülést e' párttól es az academiától soha sem kivánok. Általában en azt ohajtom, hogy az academia, rendes tagjai' megválasztásában, czentul *csupán* a' tudomány, de *munkákkal* bebizonyított tudomány által hatarozassa el magát, nem pedig a' 'jelelt' egyeb vélekedési vagy személyesgi (a' becstelen elet önkint kivétetvén) által; mert csak így lehet idővel igazán *tudományos* academia. — Ezek az en volt és mostani viszonyaim ezen urakhoz és az academiához. De azt szeretnék már most ezen urak tudni, mi inditott fel engemet ellenök, miután ők, mint látten is „azt hiszem, azt ohajtom, azt szeretem, mit ők"? — Megmondom őszinten, kiböffentem, ne is kétkedjenek benne, ezen titkomat is (bár ez személyes ügy 's nem ide tartoznek), mivel akarom, hogy az olvasó lelkem' fenekére lásson, mellynek tisztasागát az urak kétsegbe akarnak kezerves panaszukkal és ragalmaikkal hozni. Hiusag mindnyájunkban van. Az en hiusagom az, hogy meg eltemben szeretem látni a' fát vagy faeskát, melly az általam ültetett magból kelt, azaz szeretem, ha irasom *most*, a' velem együtt előktől, olvastatik, 's az abban netalán foglalt egyket idea most mindjárt kerengésbe es rostalatba jő; mert azt hiszem, hogy ha az utókorra hatni iratainkkal szép és hasznos, a' *jelen korra* hatni velök sokkal edesb, biztosb, *könnyebb* es talán inkább is *kötelesség.* Azért ügyekszem 's igyekeztem mindig gondolataimnak minél nagyobb világosagot es tisztaságot, 's a' kifejezésnek, mellybe öltöztetem, bizonyos átlátszóságot 's *könnyű* menetet adni (de melly az iróra nézve epen nem olly könnyű, mint az olvasóra), hogy igy a' gondolat azonnal es egészen felfogathassék 's az olvasót mintegy akaratlanul is gondolkodasra birja, ragadja. Ezek' következése lett aztán, hogy a' folyó- es hirlapokba irásra mindig nagy hajlandóságom volt, mivel itt a' gondolat legtöbbekkel es leghamarabb közöltetik; es hogy, mint némellyek mondják, erre némi hivatásomnak 's készültségemnek is kell lenni, mit abból gyanítok, hogy 7—8 ev óta alig volt magyar folyórat vagy hirlap, melly tőlem ezikkelyeket nem kért vagy örömest nem fogadott volna. Igy tehát épen nem volt csoda, hogy a' tavaly megindult Hírnök' kiadója is megkérdeztetett, nem akarnek e e' lap' szerkesztesében munkás társ lenni. Feljövék ismérkedes végett; 's miután láttam, *tudtam*, hogy e' lapnak czélja, iránya es szelleme nem más, mint a' constitutionalis előrehaladásnak, az ovatos es megfontolt 's ugyanazert lassú javitásoknak, minden szerény velemény' es nézet' kihallgatásának 's az ország' realis érdekeinek hirdetese es előmozditása, mik, mióta *eszemre* szoktam hallgatni, nem képzeletemre, *nekem is* elveim es czéljaim: akkor örömmel es osztatlan erővel kezdettem dolgozni, 's ennek *morális*, nem *pénzbeli* méltánylása olly erős köteléket fűzött közöttem 's a' Hírnök' tulajdonos-kiadója közt, miszerint en teljesen biztos es bizonyos levék benne, hogy mig kezemet birom 's a' Hírnök élni fog, az en e' laphozi viszonyaim változni nem fognak. Igy leven a' dolog, uraim, az én „függetlenségre született lelkem" régi rugalmi erejét visszanyerte, régi, mostoha helyeztetés es egy dictatoroskodó pártnak befolyása által nyilatkozásaikban korlátolt meggyőződéseim teljes szabadságra es tisztaságra virultak lelkemben, 's ekkor nyíttatik rés, a' legszebb, legtiszabb mező nekem a' Szemlében azok' kibeszelésére, és en ne beszéljek? Látva a' Kritikai Lapok' garázdálkodását 's a' siralmas visszavonást es dulongast, mellyet az, elő litteratoraink között született, en hallgassak, *en* mondom, ki a' legfüggetlenebb irók' egyike vagyok, 's kit a' Kritikai Lapok soha sem bántottak? látva e' dulast, e' literaturai dictatorkodásra vagyast, bar kisebb mértekben, az Athenaeum-es Figyelmezőben folytatva (mert ők magok vallottak meg, mint tudjak, hogy a' Figyelmező a' Kritikai Lapoknak sa), látva e' *partnak* academian belől- es kivül szarnokodasát 's az iroi respublicara 's a' velemenyszabadságra nezve szintolly karos mint igazságtalan es szemvedhetetlen türelmetlenseget, en ne szóljak? E' Szemle leszen az en tanum 's az en biram. Itéletek vannak es lesznek itt elmondva (nem *birálatok*, engedjen meg erte a' triceps redactio' „gyüszünyi logicája" 's meglehetősen tompa „indicium discretivuma") sok, igen sok targyakról — mert *mindent* akarok a' publicumnak adni, a' mit csak adhatok, *itelni*, miket olly epen alaposan nem tanultunk — de ezen itletek, sokszor gyengek es gyarlók bar, *többnyire* hoszas tanulásnak, sok olvasásnak es huzamos öngondolkodasnak gyümölcsei, *mindig* a' meggyőződesnek 's őszintesegnek kiömlesi. A' tonus „urbanitasan" ütközik meg az *Athenaeum, Vasarnapi Ujság* es a' kunsági *Balogh József?* Ki az, ki méltanyságot, urbanitast, türest, kimeletet, mersketlet hirdet es gyakorol a' literaturában, en e vagy ők? De az Athenaeum ellen *kenytelen* valek causticus lenni, mert similia similibus curantur 's mert ezen urak a' szelidseget gyavaságra fogták magyarazni. Tagadom en a' triumvirek' *erdemeit?* nem, hanem *mindazajuukra* nezve *mellanyagot* akarok, 's *le az alérdemmel! le a' szarnokkal! le a' balvanyokkal!* Es causticus vagyok Brassai ur irant, mert ő fejtól talpig az 1780diki francia revolutio' elveibe van márva, 's ezeket en könyvben elűrhetem ugyan, de *napilapban* nem! Es causticus vagyok dr. Balogh József irant, mert nem tudva a' viszonyokat, puszta szajkosságból es balványimádásból háromszor ragalmazott engem „penzzel megvesztegetettnek" a' Tarsalkodóban, 's mert *perfidiával* élt ellenem, ki az ő „hókotrójat" mechanicai es stylisticai tetkintetben (de az iró' *jó szándékunak* soha kétseghe nem hozassával) nevetsegessé tettem, csakhamar erre az Ismertetőben *N.* alairattal olly tanuirmanyt tetetve közönsegesse ellenem, mellyben az ő, *lényegileg* megváltoztatott 's *javított* műszere *nem-nevetségesnek* hirdetteték! Az *illyen* embereknek, mig magok *urbanusok* nem lesznek, nem való az urhamus hang; mihelyt *ők* azok lesznek, az leszek bizonyosanen is. — Ennyi a' szemlérol 's annak rugóiról. Lássak most azon keves *dolgot*, mit a' triumvirek a' Figyelmező' e' heti számában feszegetnek.

(Vége a' jöcö számban.)

CSATÓ PÁL.

(1)

Dró t-gyár.

Gróf Batthyanynak Luipersdorf meletti drótgyára, melly eddig önállólag kezeltetett, most haszonbérbe, vagy akár egyenesen áruba, bocsáttatik.

Ezen gyár a' steyerországi határokon Lafnitz folyónál fekszik; minden hozzá szükséges épületekkel es gyáreszközökkel el van látva; gyakorlott munkásai a' melléképületekben laknak; fával es szénnel bővelkedik.

Részint egészen részint félig kész drótjai, valamint drótanyagai, megváltás mellett a' gyárral együtt átvehetők.

A' gyárhoz néhány telek is fog haszonbérbe adatni.

Ezen gyár' haszonbérbe-vételére vállalkozók, vagy azt talán egyenesen megvenni akarók, közelebbi értesítést vehetnek és ajánlkozást tehetnek akár Magyarországban Vas vármegyében a' német-szent-mihályi (Petersdorf) tiszttartóságnál, akár Bécsben Kärtner Strasse 1004. szám alatt. (3)

(1)

Haszonbérbe adás.

A' mlgos Almásy család' török-sz.-miklósi uradalmához tartozó t. ns. Heves és Külső-Szolnok vármegyékben kebelezett Csébai puszta, melly több mint öt ezer holdat foglal magában, f. é. september' 29-kén kezdendő 6 egymást követő esztendőkre terjedő haszonbérbe, f. hónap' 18ikán Török-Sz.-Miklóson az uraság' házánál tartandó árverés' utján, ki fog adatni: melly határnapra a' kibérleni akarók megjelenni kéretnek.

Török-Sz.-Miklós, sept. 3kán 1838. (3)

(1)

Haszonbérbe adás.

Tekintetes nemes Abauj vármegyének fekvő polgári örök-hagyományú mislyei uradalom' részéről közhirül tétetik, hogy kormánya alá tartozó négy helységeknek, ugymint Alsó- és Felső-Mislye, Bologd' és Osva' határaikban, nevezetesen

mégpedig kalé szántóföldeknek

Alsó-mislyei erdőben 671$^{\frac{1000}{1000}}$ ölnek
Felső-mislyei „ 1080$^{\frac{50}{100}}$;
Bologdi „ 169$^{\frac{500}{100}}$;
Osvai „ 1218$^{\frac{55}{100}}$;

található makkoltatás most legközelebb jövő september hónapnak 17én 1838. évi reggeli orákban, alsómislyei uradalmi kastélyban tartandó nyilvanyos árverés' utján kibérelteteni fog. Melly fent kitett határnapra 's helyszinén a' bérleni kivánók illendően, a' szokott bánat-pénzzel, meghivatnak.

Költ Alsó-Mislyén, augustus' 31én 1838.

Wesztergombi György,
tisztartó.

(3)

(2) Concursus-hirdetés.

A' magyarországi fő épitészeti igazgató' hivatala, mellyhez 2500 ft rendes évi fizetés és szabad szállás járul, *Rauchmüller* Ferenczenek nyugalomra tétele által megürülvén, ennek a' kegyes királyi rendeletnél fogva mindeleőbbi betöltése végett f. é november' lje határnapul akkint tüzetett ki, hogy e' hivatalt elnyerni akarók, tudományos es erkölcsi tulajdonaikról, nevezetesen mind a' száraz- mind a' vizépitészet' minden ágaiban elmeleti es gyakorlati ismereteikről szóló bizonyitványokkal ellátott folyamodásukat a' nm. m. kir. Helytartó-Tanácshoz a' rönkitett határidőig benyujtani el ne mulasszák.

Budán, aug. 19. 1838. (3)

Ellennyilatkozás. (2)

Azon óvás' megczáfolására, mellyet feleségem' született Valter Erzsébet a' Jelenkor' 6ik, 6dik 67ik; Hazai 's Külföldi Tudósitások' 12ik, 13ik, 14ik; a' budai német Ujság' 64ik; és a' Hirnök' 6ik, 60dik, 70dik számaiban kinyomtattatott, czennel kinyilatkoztatom: hogy én a' nevezett óvásban megjegyzett adósságokat az engedmény' következésében engem illető jogomnál fogva már f. é. januarius-ban és folytatólag februariusban beszedtem, és az eredeti kötelezőleveleket, mind tek. Szental urnak, mind Engel asszonynagnak is visszatéritettem, melly obligatiokat az illető adósok respectivus törvényhatóságaiknál rézen extabuláltattak is. Ez sinórmértékül szólgáljon feleségemnek született Valter Erzsébet asszonynak. Költ Pesten, aug. 23. 1838.

Dr. *Majorszky János*, m. k. h. ügyvéd.

(3)

(2) Haszonbérbe kiadatik

Temesvár és Lugos között, az Országut mellett fekvő Daruvár helységnek harmadrésze, a' jövő Sz.-Mihálytól kezdve következő 10 esztendőre 1247; uraságí telekhöl, 53', félhelyes jobbágysághól, és a' harmadost illető minden királyi vagyis uraságí jogokhól áll. — Hövebb tudósítást vehetni Budán a' várban Országház-utcza' 125dik száma alatt. (3)

(2) Concursus-hirdetés.

A' szomolnoki cs. kir. bányászati tiszttartóság' számadói hivatala megürülvén, ennek betöltésére a' szomolnoki cs. kir. bányászati főigazgatóság' részéről concursus hirdettetik akképen, hogy a' kik e' hivatal' viselésére alkalmasoknak találják magokat a' azt elnyerni kivánják, saját kézzel irt folyamodásukat illető előljáróik által f. é. september' 25kig beküldetni, 's ezen folyamodásukat korukról, elvégzett tanulmányaikról, eddigi szolgálataikról, 's minden lehető érdemeikrol szóló eredeti vagy hitelesmásolatú oklevelekkel, nemkülönben illetőnti rukonságaik' mifeleségét tanusító bizonyitványokkal ellátni tartoznak.

Azon tulajdonságok, mellyek e' hivatalra legjelnyegesebben megkivántatnak, a' következők: tökéletes jártasság a' számvitelben, fogalmazási ügyesség 's az országunkban divatozó 4 fő nyelv' beszélése- es irásbeli tudása.

Ezen hivatallal következő jövedelmek vannak összekötve: ft. kr. p. p.

Évi fizetés . . . . . 275 — „

Ezekhez járulnak természetben vagy

kész pénzbeli váltságban:

10 öl fa, ölét 1 ft. 3 krral számlálván)
25 font faggyu, fontját 9 krral szám-) 14 15 „
lálván)

50 mázsa széna, mázsáját 24 krral)
számlálván) 40 — „

20 köböl zab, köblét 1 ftal számlálván)

Szálláspénz . . . . . 10 — „

Az ezen hivatalhoz csatolt cautio 275 ft. p. p.

A' cs. kir. pénz- es bányai főigazgatóság' hivatala 's a' felső-magyarországi bányakerületi törvényszék. Szomolnokon, aug. 13. 1838. (3)

(2) Hirdetmény.

Néhai czimzetes püspök és nagyváradi nagy-prépost *Tegen* János ur ő nagysága' végrendelete' teljesítője által közhirré tétetik hogy f. é. september hónap' 27-dik napján elsőbben a' massahoz tartozó, a' nagyváradi promontoriumon a' városhoz csak egynéhány lépésnyire igen alkalmatosan helyezett 75 öl részint kőbolthajtásos, részint pedig kőhomokba vájt pincével, felül rajta czélszerű sajkőhomokba vájt pincével, felül rajta czélszerű sajkőhomokba vájt pincével, felül rajta czélszerű sajtóház, sajtókkal és szüretelő eszközökkel 's legfelül tóház, sajtókkal és szüretelő eszközökkel 's legfelül tóházzal, czenkivül egy alkalmas lakó- es vinagtárral, czenkivül egy alkalmas lakó- es vinagtárral, czenkivül egy 10 lóra való kőistállóczellérházzal, ugyszinte egy 10 lóra való kőistállóczellérházzal, 3 üttel 's hozzávalókkal pálinkafőző házzal ellátott 140 kapa alá való a' legjobban művelt szőlő, idei termésével együtt.

Ugyanakkor es azon pincéből mintegy 2000 eseker 1834iki sz.-imrei, illószegi, terjei, váradi, szatlacsi es Pest vmegyei szadai borok mind vassa ledényekben, nemkülönben hegyaljai asszusólő- es kőedényekben, nemkülönben hegyaljai asszusólő- es kőedényekben, nemkülönben hegyaljai asszusólő- es kőedényekben, szintén az asztali borok, részint üvegekben, részint átalánosan kőbolthajtásos pincében, czek mellett mintegy 100 darab üres vasabroncsba foglalt hordók.

F. é. october' 16 's következő napjain pedig folytatólag Tépén a' nagyváradi nagy-prépostság' jószágban, melly Debreczen és N.-Várad' között 3—4 óra távolságra esik.

a) A' mostani, szám szerint 3000 darab fel finomságú selyembirka-tőkenyáj, járóle kosokkal ellátva.

b) Bagoni nagy fajtájú 220 darab sertés-nyáj, melly köst vagyon mag-kocza 180.

c) Tőke-gulya 100 számból álló, vagyon köztte egy 6 esztendős bika, és egy 2 esztendős bika.

d) Bivaly-csordaka 24 darabból álló, bikával ellátva.

e) Mének 58 számból álló, melly köst vagyon meddő kancza 10, csikós kancza 13 darab; 3 esztendős és fiatalabb kancza-csikó 14, egy szürke 6 esztendős hágó csődör, ismét egy szürke negyedfű, és 4 harmadfű pej 's egy sárga csődörcsikók.

f) Hat rendbeli béres vonat hat-hat ökörrel, ellátva szekerekkel es ezekhez tartozó eszközökkel; ismét két rendbeli bivaly vonat, négy-négy bivallyal.

g) Házi butorok, 's azok között egy legujabb módon készült mázsáló eszköz, és 4 cassa-láda egészen vasból készülve 's jó zárokkal ellátva: árverés' utján a' többet igerőkkel készpénz' letétele mellett eladandók.

A' venni szándékozók a' fent kijelelt napon es helyen megjelennii illően meghivatnak.

Váradolaszi, augustus' 16án 1838. (3)

(3) Concursus-hirdetés.

A' mischeki magyar k. harmincad- és galiczai vám- egyesült hivatal alá tartozó szolini vámjegyező-hivatal megürülvén, ennek betöltésére concursus' határnapjaul 1839 évi september' 26dikát rendelte a' magyar k udvari Kamara.

Ezen, 200 ft évi fizetéssel, 40 ft szálláspénzzel; 10 ft irószer-költtséggel, a' vám- es harminczadi bevételekből 10 pcent járandósággal 's egy 50 ft cautioval összekötött hivatalt elnyerni kivánók, kérelmökkel a' főnöktett határidő alatt a' cs. k. egyesült kamarai jövedelmek' ujszandezi kerületi igazgatósághoz tartoznak folyamodni.

Az o' hivatal' elnyerésére megkivánatott tulajdonságok: a' harminczad- és vám-kezelés', ugyszinte a' két nemzeti nyelv' tudása 's fedhetetlen erkölcsi élet, mellykről, valamiat eddigi foglalatosságaikról is, a' folyamodók hiteles tanuirmányokat kötelesek elömutatni. (3)

(2)

Szolgálat-keresés.

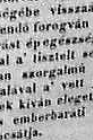

Egy tisztességes fehérszemélyt falun vagy akár itt a' városban valamelly urasághoz *kulcsárunak* vagy *gazdasszonynak*, ezekhez szükséges ismeretekkel es tulajdonságokkal tiszteletben, fölvétetni kiván. Béla tudósitást vehetni Pozsonyban Kis Kápralan-utczában 161. számu házban *földszinten*, szóval, vagy *R. S. T.* betükkel czimzet levél által. (3)

(3) Nyilványos köszönet.

Alólirt ideggutatésben *sinylődven*, öt hosszú nap sem nem hallott sem nem látott, midőn *Polák* Antal hősöi uradalmi sebész urat rokoni elhivatván, ez át rövid idő alattleöbbi friss egészségébe visszaállitotta, ugy hogy már egy esztendő forogván le azóta (66 éves korában) folytatólag fogván le azóta (66 éves korában) folyvást épegészséggel dicsekszik. Ellenben csodálattal a' tisztelt sebész ur' tudománya 's faradhatlan szorgalmú ápolása iránt 's melyen érzett hálával a' vett jótéletményért: e' sokféle érzetnek kiván eleget tenni, midőn a' jeles gyógyitást es emberbaráti tettet ezennel nyilványosságra hocsátja.

Czibu János,
csécsény-patonyi lakos.

(3)

POZSONYBAN, nyomtatja ifjabb *Schmid Antal.*